

ΠΙΑΝΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ : ΕΠΙΠΕΔΟ 3

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
<p>3ΥΠ Υποχρεωτικό Περιεχόμενο: 3ΥΠ1: Κλίμακες, Αρπισμοί, Συγχορδίες</p> <p>ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Ο μαθητής στο τρίτο επίπεδο, επαναλαμβάνει τις κλίμακες που διδάχθηκε στο δεύτερο επίπεδο, σε μεγαλύτερη ταχύτητα. Διδάσκεται επιπλέον τη φα δίεση, ντο δίεση, σολ δίεση, ρε δίεση και λα δίεση ελάσσονα, που είναι σχετικές ελάσσονες μειζόνων κλιμάκων που έχει ήδη διδαχθεί. Ιδιαίτερα οι ελάσσονες με διέσεις και με τις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζουν στους δακτυλισμούς, διδάσκονται με σκοπό να συμπληρωθεί μία σειρά από βασικές μείζονες κλίμακες με τις σχετικές τους ελάσσονες, αλλά και να εξοικειωθούν οι μαθητές με τις νέες δακτυλοθεσίες που προκύπτουν από την ομαδοποιημένη μορφή των μαύρων πλήκτρων. Επιπλέον, εισάγονται σιγά σιγά στην αντίθετη κίνηση, ειδικότερα στις μείζονες κλίμακες που έχουν τον ίδιο δακτυλισμό με τη ντο και νότα εκκίνησης άσπρο πλήκτρο. Επίσης, οι μαθητές εισάγονται στην έννοια της χρωματικής κλίμακας, η διδασκαλία της οποίας στοχεύει στη θεωρητική κατάρτιση των μαθητών και στη βελτίωση των τεχνικών τους δεξιοτήτων.</p> <p>Επιπλέον, οι μαθητές εμβαθύνουν στις τρίφωνες συγχορδίες, ενώ παράλληλα εισάγονται σιγά σιγά σε τρίφωνες συγχορδίες με διπλασιασμένη τη θεμέλιο («ανοιχτή» θέση), κάνουν αρπισμούς σε μορφή «σπασμένων» συγχορδιών τεσσάρων φθόγγων ή αρπισμούς σε διαδοχικές οκτάβες με αναστροφές με κάθε χέρι χωριστά και μαζί. Παράλληλα, ως προετοιμασία για το μάθημα της αρμονίας, οι μαθητές εμβαθύνουν σε απλές συνδέσεις - διαδοχές των συγχορδιών, ώστε να αντιληφθούν περισσότερο την ακουστική σχέση τονικής-δεσπόζουσας, τονικής υποδεσπόζουσας και το συνδυασμό τους, οι οποίες αποτελούν τις απλούστερες συνοδευτικές βάσεις. Ειδικότερα για τους μαθητές που ακολουθούν το πρόγραμμα πιάνου επιλογής, προβλέπονται περισσότερες συνδέσεις και με αναστροφές, ως προετοιμασία για το μάθημα της αρμονίας. Τέλος, η διδασκαλία των αρπισμών και των συγχορδιών στοχεύει στην εμπέδωση και «οπτικοποίηση» βασικών δομών και στοιχείων της αρμονίας, ενώ η χρήση και εφαρμογή τους είτε ως αυτούσιες συγχορδίες, είτε ως αρπισμοί με διάφορες παραλλαγές και «σχήματα» συμβάλλει στη συνοδεία διαφόρων απλών μελωδιών και στον αυτοσχεδιασμό.</p> <p>Για την ενότητα Κλίμακες-Αρπισμοί-Συγχορδίες ως διδακτέα ύλη για το τρίτο επίπεδο προτείνεται η εξής:</p> <p style="text-align: center;"><u>ΚΛΙΜΑΚΕΣ</u></p> <p>3ΥΠ1.1.1. Η κλίμακα ντο μείζονα σε 4 οκτάβες σε παράλληλη και αντίθετη κίνηση 3ΥΠ1.1.2. «Όλες οι Μείζονες κλίμακες με διέσεις: σολ, ρε, λα, μι,» σε δύο οκτάβες σε παράλληλη και αντίθετη κίνηση, «σι, φα δίεση, ντο δίεση» παράλληλη κίνηση 3ΥΠ1.1.3. «Όλες οι Μείζονες κλίμακες με υφέσεις» σε δύο οκτάβες σε παράλληλη κίνηση.</p> <p>Σημείωση: Δεδομένου ότι οι μαθητές έχουν διδαχθεί τη σι, φα δίεση και ντο δίεση μείζονα, μαθαίνουν ταυτόχρονα και τις αντίστοιχες εναρμόνιες ντο ύφεση, σολ ύφεση και ρε ύφεση.</p> <p>3ΥΠ1.1.4. «Όλες οι Αρμονικές και Μελωδικές Ελάσσονες κλίμακες» σε 2 οκτάβες σε παράλληλη κίνηση. Σημείωση: μελέτη σε f και p, ή crescendo-decrescendo 3ΥΠ1.1.5. Χρωματική κλίμακα με νότα εκκίνησης τη ντο σε δύο οκτάβες</p>	<p>3Α3. Τελική ετήσια αξιολόγηση (εξετάσεις): Ο μαθητής θα πρέπει να παίξει από μνήμης και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο «Περιεχόμενο: Κλίμακες, αρπισμοί, Μουσικά έργα, Δραστηριότητες και Μέσα» τα εξής:</p> <p>3Α3.1. -Δύο κλίμακες σε δύο οκτάβες σε παράλληλη ή και αντίθετη κίνηση.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αρπισμοί συγχορδιών σε παράλληλη κίνηση σε δύο διαδοχικές οκτάβες στην ευθεία κατάσταση και με αναστροφές στις δύο εξεταζόμενες κλίμακες. - Τρίφωνες συγχορδίες με διπλασιασμό της θεμελίου σε ευθεία κατάσταση και σε αναστροφές στις δύο εξεταζόμενες κλίμακες. <p>-Δύο συνδέσεις συγχορδιών I-IV-V-I σε δύο βασικές τονικότητες.</p> <p>3Α3.2. Τέσσερα μουσικά έργα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Μία σπουδή. - Ένα πολυφωνικό/προκλασικό έργο ή μέρος αυτού. - Ένα έργο κλασικής ή μετέπειτα περιόδου ή μέρος αυτού. - Ένα ακόμα έργο ελεύθερης επιλογής από μία από τις Ομάδες Α, Β, ή Γ. <p>Τα κομμάτια να είναι μικρής έκτασης, να έχουν διαφορετικά μουσικά και τεχνικά χαρακτηριστικά και μπορεί να προέρχονται από τη (τις) μέθοδο/συλλογή (μεθόδους)/(συλλογές)</p>

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

Do+, Sol+, Re+, La+, Mi+, Si+ Fa#+, Do#+
Fa+, Si + $\flat$, Mi + $\flat$, La+ $\flat$
La-, Mi-, Si-, Fa#-, Do#-, Sol#-, Re#-, La#-, Re-, Sol-, Do-, Fa-

ΑΡΠΙΣΜΟΙ

3ΥΠ1.2.1. Αρπισμοί τρίφωνων συγχορδιών στην ευθεία κατάσταση και σε αναστροφές σε δύο ανιούσες και κατιούσες οκτάβες.

Σημείωση: Οι τρίφωνες συγχορδίες στο εξής εννοούνται οι τρίφωνες με διπλασιασμό της θεμελίου (π.χ. 4 φθόγγοι: ντο-μι-σολ-ντο), και με αναστροφές με διπλασιασμό της 3ης (μι-σολ-ντο-μι) και της 5ης (σολ-ντο-μι-σολ). Ο όρος αυτός θα συναντάται και στα επόμενα επίπεδα και θα περιγράφεται είτε ως «αρπισμός» (με διαδοχή των φθόγγων σε μία ή περισσότερες οκτάβες), είτε ως συγχορδία με διπλασιασμό της βάσης

3ΕΠ1.2.2. Αρπισμοί στη ντο μείζονα («σπασμένες συγχορδίες» 4 φθόγγων σε διαδοχή αναστροφών με μετάθεση του χεριού) και μεταφορά σε άλλη βασική τονικότητα σύμφωνα με το παρακάτω πρότυπο ή ανάλογο κατ' επιλογήν του εκπαιδευτικού:

ΣΥΓΧΟΡΔΙΕΣ

3ΥΠ1.3.1. Τρίφωνες συγχορδίες με διπλασιασμό της θεμελίου, («ανοιχτή» θέση, π.χ. ντο-μι-σολ-ντο) σε ευθεία κατάσταση και με αναστροφές

3ΥΠ1.3.2. Συνδέσεις συγχορδιών σε βασικές τονικότητες με την εξής ακολουθία I-IV-V-I και σύμφωνα με το παρακάτω μοντέλο:

I IV V I

Σημείωση: Σε περίπτωση ευχέρειας του μαθητή, ο εκπαιδευτικός μπορεί να προχωρήσει και σε άλλες κλίμακες, ή να διδάξει το μαθητή να μετατρέπει μια μείζονα στην ομώνυμη ελάσσονα, ώστε να αντιληφθεί το διαφοροποιημένο άκουσμά τους

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΚΛΙΜΑΚΕΣ, ΑΡΠΙΣΜΟΥΣ & ΣΥΓΧΟΡΔΙΕΣ

- A) "A Dozen a day, Book Three", Edna-Mae Burnam. Εκδ. Φίλιππος Νάκας
- B) "Fingerpower for Piano", Level Three, Εκδ. Schaum.
- Γ) «Le Pianiste Virtuouse», C.L. Hanon
- Δ) "The liittle Pischna", Εκδ. ΝΑΚΑΣ
- Ε) «Η Τέχνη της δακτυλοθεσίας και η Διδασκαλία των Κλιμάκων στο Πιάνο – Μια δακτυλοθετική προσέγγιση», Λιάνα Χαρατσή,

που χρησιμοποιήθη-κε (-καν).

Η σπουδή να είναι αρκετά γρήγορη π.χ. Allegretto με ανεξαρτησία χεριών, με ποικίλες δυναμικές, ή άλλα χαρακτηριστικά όπως: συγκοπές, αντιχρονισμούς, τρίηχα, χρωματικά περάσματα (πεντάλ προαιρετικό).

Εκδ. Orpheus – Μουσικός Οίκος Νικολαΐδης, 2015
ΣΤ) Κλίμακες & Αρπίσματα για πιάνο, επιμ. Donald Gray.

3ΥΠ2 Υποχρεωτικό Περιεχόμενο: Μουσικά Έργα

Εκμάθηση μουσικών έργων με επιλογή από τα ενδεικτικά μουσικά έργα και μέρος έργων που παρατίθενται στις ακόλουθες ομάδες ή με επιλογή άλλων έργων ή μέρους έργων ισοδύναμης δυσκολίας και σύμφωνα με την παρακάτω ομαδοποίηση:

3ΥΠ2.1 Ομάδα Α (Σπουδή):

Μέθοδος Πιάνου Ρώσικης Σχολής Έκδοση (Α.ΝΙΚΟΛΑΕΒ) μετάφραση Λ.Τσακαλίδου:

No.141 (Ε.Γκνέσινα) [staccato-αντίθετη κίνηση]

No.142 (Ε.Γκνέσινα) [legato]

No.153 (Α.Γκέντικε) [staccato-legato]

και από το κεφάλαιο «Σπουδές» τις εξής :

No.9 (Κ.Γκουρλίτ) [legato με αναπνοές]

No.17 (Κ.Γκουρλίτ) [legato-staccato,valse]

GINDIN R.S, KARAFINKA M.N-Σπουδές για Πιάνο διαφορετικής τεχνικής (τεύχος 1):

Από το κεφάλαιο 2 «Πέρασμα του αντίχειρα» προτείνονται οι Σπουδές No.1-11

Από το κεφάλαιο 3 «Εναλλαγές χεριών» προτείνονται οι Σπουδές No.1-10

Διαθέσιμη ιστοσελίδα: <http://pianotki.ru/1-7/>

L.Shitte(Λ.Σίττε) 25 Μικρές Σπουδές op.108 :

No.11 σε B minor (staccato-εναλλαγές δαχτύλων στο αριστερό χέρι)

No.19 σε G major (legato-αριστερό χέρι)

No.20 σε Eb major (staccato-δεξί χέρι)

Διαθέσιμη ιστοσελίδα:

<http://primanota.ru/l-shitte/25-malenkix-etyudov-sheets.htm>

C.Czerny-Practical Method for Beginners on the pianoforte Op.599:

No.21 (legato-staccato,βάλς)

No.24 (legato-staccato,τρίτες)

No.31 (τρίηχα στο αριστερό χέρι)

CZERNY-GERMER (50 Little studies) part 1:

No.22 (legato-staccato,κρατημένες νότες)

No.24 (legato-ποικίλη δακτυλοθεσία)

C. CZERNY- Five Finger Exercises, Op. 777

No. 13 (κρατημένη κάτω φωνή στο αριστερό με Alberti bass)

No. 14 (κρατημένη νότα στο μπάσο σε ρυθμό βαλς)

C.CZERNY Op.139, Vol.1 100 PROGRESSIVE STUDIES Without Octaves :

No. 20 (αντιχρονισμοί και κρατημένη φωνή)

No. 22 (τρίηχα με κανονικά όγδοα μαζί στα 2 χέρια και διασταύρωση χεριών)

Στην ευχέρεια του εκπαιδευτικού

<http://piano.ru/scores/czerny/cz-139.pdf>

C. Czerny Op.261, 125 Exercises in Passage playing (Book 1) :

Στην ευχέρεια του εκπαιδευτικού

C.GURLITT Op.101 :

No.3 « *The Sunshiny Morning* »(legato-staccato)

No.4 « *Northern strains* » (marcato)

No.5 «By the Spring» (legato με αναπνοές)

<http://piano.ru/scores/gurlitt/gurlitt-101.pdf>

C.GURLITT - The Easiest studies, Op. 83 Book 1:

No.11 σε C major (legato-κρατημένες νότες),

No.12 σε C major (κρατημένες νότες με τρίτες στο αριστερό χέρι)

Διαθέσιμη ιστοσελίδα:

<http://piano.ru/scores/gurlitt/gurlitt-83.pdf>

H.BERENS Op.70 (Book 3):

No.38 (συγκοπές, legato-staccato)

No.44 (legato-staccato,παράλληλη κίνηση)

No.49 in G major (legato)

D.KABALEVSKY, 24 Little pieces Op.39:

Στην ευχέρεια του εκπαιδευτικού

F.Burgmüller Op.100:

Στην ευχέρεια του εκπαιδευτικού

H.Lemoine- Etudes Infantines Op.37 (Book 1):

No.8 (legato-τρίηχα σε παράλληλη κίνηση)

No.10 (legato)

No.14 (κρατημένες νότες –εξάσκηση 4ου και 5ου δαχτύλου)

IRINA BOYKO «Τζαζ Ακουαρέλες για πιάνο»:

Στη διάθεση του εκπαιδευτικού

Διαθέσιμη ιστοσελίδα:

<http://notes.tarakanov.net/jazz.htm>

Wesley Schaum: Rhythm and Blues

Στη διάθεση του εκπαιδευτικού

B. BARTÓK «MIKROKOSMOS» (Volume 3):

No. 85 – Broken Chords και στην ευχέρεια του εκπαιδευτικού

3ΥΠ2.2: Ομάδα Β (Πολυφωνικό/προκλασικό έργο):

Musikalischer Wettkampf (αρ. 19) από το έργο Schule des polyphonen Spiels 1 (M. Frey)

Der Mai ist da! (αρ. 11) από το έργο Schule des polyphonen Spiels 1 (M. Frey)

HÄNDEL, G.FR. Sarabande (αρ. 4) από το έργο Schule des polyphonen Spiels 1 (M. Frey)

MOZART, W.A. Variationen (αρ. 7) από το έργο Schule des polyphonen Spiels 1 (M. Frey)

BACH, J.S. Musette (Gavotte II a.d. G-moll-Suite) από το έργο Schule des polyphonen Spiels 1 (M. Frey)

PURCELL, H. Air από έργο World's Favorite Classic to Contemporary Piano Music (M. Hill)

LÖHLEIN, G.S. Allegro από τη Νέα Μέθοδο Πιάνου II (J.Al. Burkard)

COUPERIN, F. La Florentine από το έργο Classics to Moderns In the Intermediate Grades, Volume 37 (Denes Agay)

RAMEAU, J.PH. Tambourin από το έργο World's Favorite Classic to Contemporary Piano Music (M. Hill)

TÜRK, D.G. Die Zufriedenheit από τη Μέθοδο Die Russische Klavierschule, Band 1 (Sikorski)
TÜRK, D.G. Allegro από τη Μέθοδο Die Russische Klavierschule, Band 2 (Sikorski)
DIABELLI, A. Rondo από τη Μέθοδο Die junge Pianist 2 (R. Krentzlin)
BACH, J.S. Polonaise (Anna Magdalena Bach) από τη Μέθοδο Die Russische Klavierschule, Band 1 (Sikorski)
BACH, J.S. Musette (Ρε μειζ.) από Το Πρώτο Μπαχ καθώς και άλλα κομμάτια της ίδιας συλλογής

3ΥΠ2.3: Ομάδα Γ (Έργο κλασικής ή μετέπειτα περιόδου):

CLEMENTI, M. Σονατίνα, ορ. 36, no. 1, 1^ο μέρος και 3ο μέρος από την ανθολογία Sonatinas Album, No 1 (αρ. 7) .
KUHLAU, F. Σονατίνα, ορ.55, no 1, 3ο μέρος
KUHLAU, F. Σονατίνα, ορ.20, no 1, 3ο μέρος
CLEMENTI, M. Σονατίνα ορ.36, no 5, 3ο μέρος
ΣΚΑΡΒΕΛΗΣ, Μ. Αλφαβητάριο για πιάνο, και ιδιαίτερα τα κομμάτια: Παραδοσιακό τραγούδι, Αλλαγή κλειδιών, χορός, ρυθμός 5/8 και τραγούδι του βροχοποιού.
ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ, Μ. Moderato αρ. 1 από το έργο Για τα Ελληνόπουλα, Σειρά Πρώτη.
SHOSTAKOVICH, D. Από το έργο A childhood notebook, και ιδιαίτερα τα κομμάτια με αρ. 4 και 5.
KABALEVSKY, D. Από το έργο Ten children's pieces, ορ. 27 και ιδιαίτερα τα κομμάτια με αρ. 1 και 3.
STRAVINSKY, I. Larghetto από το έργο Les Cinq Doigts
ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ, Γ.Α. Andantino, αρ.1 από το έργο 14 Παιδικά πορτραίτα
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Γ. 44 Παιδικά κομμάτια για πιάνο, I τεύχος, και ιδιαίτερα τα κομμάτια με αρ. III και VII.
ΤΣΧΑΙΚΟΒΣΛΥ, Ρ.Ι. Άρρωση κούκλα από το Άλμπουμ για παιδιά, ορ. 39
MAYER, C. Marche Miniature από τη συλλογή The Joy of Romantic Music, Bk. 1 (D. Agay)
TANSMAN, A. Le petit ours en peluche, no. 4 Pour les enfants, 1er Recueil
NORTON, C. No. 2, Giveaway & No. 4 Galloping από το Microstyles 2 (Boosey & Hawkes)